

Силабус дисципліни «Економічний аналіз»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

150 годин · 5 кредитів ЄКТС · 5 змістовних модулів

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Економічний аналіз

Спеціальність: **D1 · 071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Фаховий молодший бакалавр / Бакалавр

150

Годин

загальний обсяг дисципліни

5

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

5

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання економічної інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні категорії, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів та обговорення практичних ситуацій. • аналізувати навчальну, статистичну, фінансову та нормативну інформацію; • виділяти головне та узагальнювати результати аналізу; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності економічного аналізу, його методів та ролі в системі управління підприємством і фінансовими процесами. Знання методичного інструментарію аналізу фінансово-господарської діяльності, фінансового стану, платоспроможності, рентабельності та ефективності діяльності суб'єктів господарювання. Здатність проводити комплексний економічний аналіз: аналіз виробничих ресурсів, витрат, фінансових результатів, руху грошових потоків, ліквідності та фінансової стійкості підприємств. Знання основ факторного аналізу, прогнозування та обґрунтування управлінських рішень на основі аналітичних даних. • застосовувати методи і прийоми економічного аналізу; • проводити аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства; • виявляти резерви підвищення ефективності господарської діяльності; • здійснювати факторний аналіз основних економічних показників; • формулювати обґрунтовані висновки та рекомендації за результатами аналізу.	Результати навчання Пояснювати сутність методів економічного аналізу та обирати відповідний інструментарій для вирішення конкретних аналітичних завдань. Проводити аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств: виробничих ресурсів, витрат, доходів, прибутку, рентабельності та фінансового стану. Інтерпретувати результати аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між показниками, здійснювати факторний аналіз, формулювати висновки та пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі та інформаційних джерелах для аналітичної роботи. • пояснювати предмет, метод та завдання економічного аналізу; • аналізувати виробничі ресурси, витрати та фінансові результати підприємства; • визначати показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості; • застосовувати методи факторного аналізу та прогнозування; • використовувати фінансову звітність та нормативні джерела для обґрунтованих висновків.
--	--	--

Теоретичні основи економічного аналізу

Тема 1.1

Предмет, метод і завдання економічного аналізу. Сутність, роль і місце економічного аналізу в системі економічних наук, функції аналізу, його зв'язок з обліком та аудитом.

Тема 1.2

Методи та прийоми економічного аналізу: порівняння, групування, абсолютні й відносні величини, середні значення, балансовий метод, графічне зображення, SWOT-аналіз.

Тема 1.3

Інформаційне забезпечення економічного аналізу. Система економічної інформації, фінансова звітність як основне джерело аналізу, якість і достовірність аналітичних даних.

Аналіз виробничих ресурсів і витрат підприємства

Тема 2.1

Аналіз основних засобів підприємства: склад, структура, рух, стан та показники ефективності використання основних фондів (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність).

Тема 2.2

Аналіз оборотних активів і трудових ресурсів: показники оборотності, тривалість операційного циклу, продуктивність праці, ефективність використання персоналу.

Тема 2.3

Аналіз витрат на виробництво та собівартості продукції. Класифікація витрат, факторний аналіз собівартості, аналіз витрат за елементами та статтями калькуляції.

Тема 2.4

Аналіз попиту, стану ринку й обсягу реалізації продукції. Показники виконання плану, аналіз асортименту, якості, ритмічності виробництва та реалізації.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Тема 3.1

Аналіз доходів і фінансових результатів: структура доходів, факторний аналіз валового прибутку, прибутку від операційної та звичайної діяльності.

Тема 3.2

Аналіз рентабельності підприємства: система показників рентабельності, факторний аналіз рентабельності продукції, активів і власного капіталу (модель Дюпон).

Тема 3.3

Аналіз розподілу та використання прибутку. Дивідендна політика, формування резервів, вплив оподаткування на чистий прибуток підприємства.

Тема 3.4

Аналіз грошових потоків підприємства: прямий і непрямий методи, показники достатності та збалансованості грошових потоків, зв'язок з фінансовими результатами.

Аналіз фінансового стану підприємства

Тема 4.1

Аналіз майна та джерел його формування: структура активів і пасивів балансу, горизонтальний і вертикальний аналіз, аналіз динаміки та структури капіталу.

Тема 4.2

Аналіз ліквідності та платоспроможності: класифікація активів за ліквідністю та зобов'язань за строками погашення, коефіцієнти ліквідності та їх нормативні значення.

Тема 4.3

Аналіз фінансової стійкості та ділової активності: типи фінансової стійкості, абсолютні й відносні показники, коефіцієнти ділової активності та оборотності активів.

Комплексний аналіз та прогнозування діяльності підприємства

Тема 5.1

Факторний аналіз в економічних дослідженнях: детермінована і стохастична факторні моделі, метод ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць, індексний метод.

Тема 5.2

Аналіз і прогнозування банкрутства підприємства: моделі діагностики (Альтмана, Таффлера, вітчизняні моделі), антикризові заходи та оцінка ймовірності фінансової кризи.

Тема 5.3

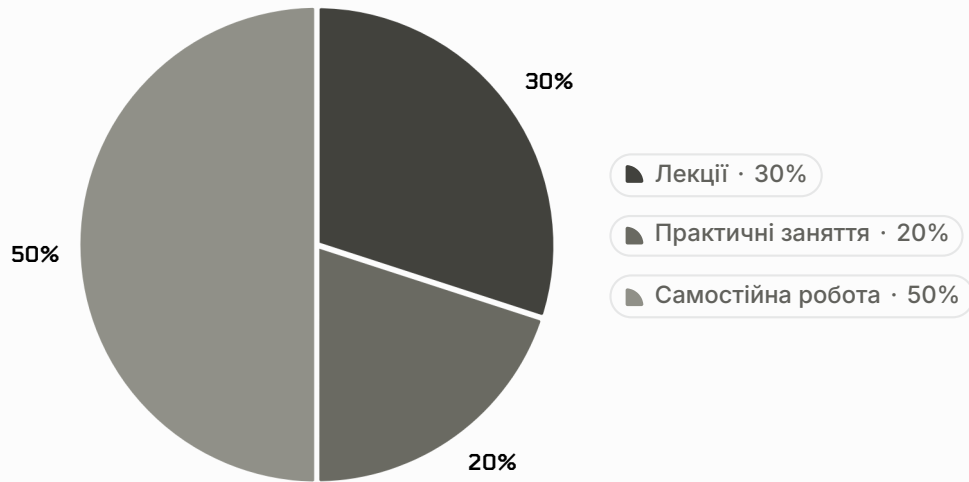
Комплексний аналіз ефективності та рейтингова оцінка підприємства. Узагальнюючі показники ефективності, методи порівняльного рейтингового аналізу, резерви зростання.

Розподіл навчального часу – 150 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Предмет і метод аналізу	3	2	5
	Тема 1.2 – Методи та прийоми аналізу	3	2	5
	Тема 1.3 – Інформаційне забезпечення	3	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 – Основні засоби	2	2	5
	Тема 2.2 – Оборотні активи і трудові ресурси	2	2	5
	Тема 2.3 – Витрати і собівартість	3	2	5
	Тема 2.4 – Обсяг реалізації	2	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 – Доходи і фінансові результати	3	2	5
	Тема 3.2 – Рентабельність (модель Дюпон)	3	3	5
	Тема 3.3 – Розподіл прибутку	2	2	5
	Тема 3.4 – Грошові потоки	3	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 – Майно та джерела формування	3	2	5
	Тема 4.2 – Ліквідність і платоспроможність	3	3	5
	Тема 4.3 – Фінансова стійкість і ділова активність	3	2	5
Модуль 5	Тема 5.1 – Факторний аналіз	3	2	5
	Тема 5.2 – Прогнозування банкрутства	3	2	5
	Тема 5.3 – Комплексний аналіз і рейтинг	3	1	5
Разом		45	35	85

 Загальний обсяг: **150 годин = 5 кредитів ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **150 годин (5 кредитів ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (45 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (75 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з економічного аналізу (Єршова, Дропа, Непран та ін.), нормативно-правовими актами (Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», П(С)БО, МСФЗ), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття, порівнювати підходи різних авторів до методики проведення аналізу, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства фінансів України (mof.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Національного банку України (bank.gov.ua), Державної податкової служби (tax.gov.ua). Аналіз фінансової звітності підприємств, статистичних звітів, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних аналітичних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та фінансовою звітністю.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників ліквідності, платоспроможності, рентабельності, фінансової стійкості та ділової активності підприємства; аналітичних завдань щодо оцінки фінансового стану за даними фінансової звітності; творчих завдань — підготовка аналітичних записок, міні-досліджень із застосуванням реальних даних фінансової звітності українських підприємств. Очікуваний результат — уміння застосовувати методи економічного аналізу на практиці та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розрахунку аналітичних коефіцієнтів; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, формул і методичних підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових аналітичних задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість розрахунків і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне аналітичне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансової звітності підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або розрахунково-аналітичні завдання. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Економічний аналіз» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку, оподаткування та фінансів. Такий підхід сприяє глибшому розумінню аналітичних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час вирішення фахових аналітичних завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із фінансової практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальної фінансової звітності українських підприємств; студенти виявляють проблему, розраховують аналітичні показники та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення показників ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості); відпрацювання алгоритмів факторного аналізу.
Дискусії Обговорення актуальних питань аналізу фінансового стану підприємств України в умовах воєнного часу; розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання П(С)БО, МСФЗ, Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Податкового кодексу; формування навичок роботи з правовою та обліковою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за результатами аналізу фінансового стану реального підприємства; розвиток навичок самостійного дослідження.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання аналітичних висновків.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей 071 «Облік і оподаткування» та 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».		

Рекомендована література та ресурси

1. Єршова Н. Ю. Економічний аналіз [Електронний ресурс] : навч. посібник. — Харків : НТУ «ХПІ», 2023. — 190 с. — URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/66910>
2. Дропа Я. Б. Фінансовий аналіз : навч. посібник [Електронне видання]. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 238 с.
3. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
4. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
5. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом: курс магістра : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
6. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
7. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. / за ред. М. Крупки. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.
8. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
9. Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. та ін. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб. — Житомир : Житомирська політехніка, 2023. — 280 с.
10. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
11. Чередніченко О. О., Мірзоєва Т. В., Степасюк Л. М., Томашевська О. А. Економіка розвитку : навч. посіб. — Київ : Компрінт, 2022. — 405 с.
12. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
13. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
14. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
15. Податковий кодекс України (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
16. Міністерство фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
17. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
18. Національний банк України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
19. Державна податкова служба України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Міністерства економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
23. Державна казначейська служба України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
24. Рахункова палата України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
25. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>